

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการคิดแบบโยนิโสมนสิการ เพื่อเสริมสร้างความพึงพอใจ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีจุดมุ่งหมาย เพื่อ

- 1) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการคิดแบบโยนิโสมนสิการ
- 2) เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
- 3) เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังได้รับการเรียนรู้ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการคิดแบบโยนิโสมนสิการ ของนักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกัน

สมมติฐานของการวิจัย 1) การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการคิดแบบโยนิโสมนสิการ เพื่อเสริมสร้างความพึงพอใจ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของดัชนีประสิทธิผล 2) ความพึงพอใจ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน 3) นักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ต่างกัน ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการคิดแบบโยนิโสมนสิการ มีความพึงพอใจ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน ตัวแปรความฉลาดทางอารมณ์ แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ความฉลาดทางอารมณ์ สูง ปานกลาง และต่ำ ที่ส่งผลต่อ ความพึงพอใจ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการคิดแบบโยนิโสมนสิการ 2) แบบสอบถามความพึงพอใจ 3) แบบทดสอบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 4) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ที่กำลังศึกษาในโรงเรียนร่วมเกล้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 23 มีนักเรียนทั้งหมด 5 ห้อง จำนวน 197 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ใน

การศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/3 โรงเรียนร่มเกล้า จำนวน 38 คน ซึ่งมาจากเทคนิคการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดย ทำการทดสอบก่อนเรียนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากนั้นดำเนินการทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการคิดแบบโยนิโสมนสิการ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง จำนวน 20 สัปดาห์ รวม 40 ชั่วโมง เมื่อดำเนินการครบ 40 ชั่วโมง แล้วทำการทดสอบหลังเรียน ด้วยแบบทดสอบชุดเดิม และแบ่งกลุ่มนักเรียนด้วยแบบทดสอบความฉลาดทางอารมณ์ แล้วนำคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมาวิเคราะห์เปรียบเทียบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อทดสอบสมมติฐาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index : E.I.) สถิติทดสอบค่าที (t-test for dependent samples) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมพหุคูณทางเดียว (One-way MANCOVA) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมทางเดียว (One-way ANCOVA)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัย สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ค่าดัชนีประสิทธิผล (The Effectiveness Index : E.I.) ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการคิดแบบโยนิโสมนสิการ ที่มีต่อความพึงพอใจ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าเท่ากับ 0.69, 0.64 และ 0.64 ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้
2. นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการคิดแบบโยนิโสมนสิการ มีความพึงพอใจ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการคิดแบบโยนิโสมนสิการ มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิก ร่วมกับการคิดแบบโยนิโสมนสิการ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. นักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกัน หลังได้รับการเรียนรู้ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิก ร่วมกับการคิดแบบโยนิโสมนสิการ มีความพึงพอใจ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผล

การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิก ร่วมกับการคิดแบบโยนิโสมนสิการ เพื่อเสริมสร้างความพึงพอใจ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยสามารถนำสรุปผลการวิจัยมาอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ดังนี้

1. ด้านประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิก ร่วมกับการคิดแบบโยนิโสมนสิการ มีค่าดัชนีประสิทธิผล (The Effectiveness Index : E.I.) ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิก ร่วมกับการคิดแบบโยนิโสมนสิการ เพื่อเสริมสร้างความพึงพอใจ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าเท่ากับ 0.69, 0.64 และ 0.64 ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ .50 ขึ้นไป ผลที่ปรากฏนี้ย่อมเกิดจาก การพัฒนาวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยประยุกต์การสอนโดยใช้ผังกราฟิก ร่วมกับการคิดแบบโยนิโสมนสิการ ที่ผู้วิจัยออกแบบและสร้างขึ้นจนได้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ มีความเหมาะสม สอดคล้องกับพัฒนาการและบริบทแวดล้อมของผู้เรียน อีกทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิก ร่วมกับการคิดแบบโยนิโสมนสิการ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีกระบวนการสร้างตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบและถูกต้อง คือได้มีการวิเคราะห์หลักสูตรและเนื้อหา ศึกษาแนวทางการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามมาตรฐานและตัวชี้วัด ตรงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ศึกษาวิธีการสร้างกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ดี ศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิก และการคิดแบบโยนิโสมนสิการ แล้วนำมาวิเคราะห์บูรณาการเข้าด้วยกันจนกระทั่งได้กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิก ร่วมกับการคิดแบบโยนิโสมนสิการ ซึ่งมีแนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มี

กระบวนการและขั้นตอนในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน เกิดความกระตือรือร้นในการคิดอย่างเป็นขั้นตอน มีกระบวนการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นความคิด ผู้วิจัยคอยแนะนำให้ความเป็นกันเอง ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด และมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น ศึกษาแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หนังสือเรียน และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาประวัติศาสตร์ สร้างกิจกรรมการเรียนรู้และแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ นำไปทดลองใช้เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ความเหมาะสม แล้วจึงนำกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้จริงต่อไป เมื่อนำมาหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของดัชนีประสิทธิผลจึงพบว่าค่าดัชนีประสิทธิผลสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา ต้นมูล (2557, หน้า 186) ศึกษาเรื่อง คู่มือการจัดการเรียนรู้แบบผังกราฟิก บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีผลต่อการคิดวิเคราะห์ ความรับผิดชอบ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่าคู่มือการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิผลเท่ากับ 0.69 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ .50 ขึ้นไป และ โสภิตา คำด้วง (2557, หน้า 85) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน เพื่อความเข้าใจ และการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิผลเท่ากับ .60 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ .50 ขึ้นไป

2. ด้านความพึงพอใจ ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจ ของนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการคิดแบบโยนิโสมนสิการ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยคะแนนด้านความพึงพอใจ เมื่อเปรียบเทียบผลคะแนนก่อนเรียนกับคะแนนหลังเรียนที่วัดด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 57.89 และ 121.58 ตามลำดับ ทั้งนี้อาจจะมีสาเหตุเนื่องมาจาก นักเรียนได้เรียนรู้เป็นกลุ่มและให้ความร่วมมือในการทำงาน มีอิสระในการคิด บรรยากาศในการเรียนรู้ไม่เคร่งเครียดจนเกินไป ทำให้นักเรียนมีความสุขในการเรียน มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนๆ ยอมรับความคิดเห็นของเพื่อน ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในบทเรียน นักเรียนได้มีโอกาสแสดงออกและได้ช่วยเหลือกัน ครูรู้จักยืดหยุ่นได้ในบางโอกาส ไม่เร่งรัดจนเกินไป นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังให้ความสำคัญกับนักเรียนเป็นกัลยาณมิตรที่คอยให้คำแนะนำให้ข้อเสนอแนะให้การเสริมแรงทั้งทางบวกและทางลบ นั่นคือมีการให้กำลังใจ ยกย่อง ชมเชย ในขณะที่เดียวกันก็มีการตำหนิ ว่ากล่าวตักเตือน ตัดคะแนน การจัดกิจกรรมด้วย

วิธีการดังกล่าวนี้ส่งผลให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น ที่จะปรับปรุงตนเองให้เป็นที่ยอมรับ ซึ่งก่อให้เกิดความภาคภูมิใจทำให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ อารยา วิสุทธิพงษ์ (2556, หน้า 76) ศึกษาเรื่อง การใช้เอกสาร ประกอบการเรียน รายวิชาประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนด้วย เอกสารประกอบการเรียน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด และสอดคล้องกับ สมนึก อ่อนแสง (2555, หน้า 107) ศึกษาเรื่อง ผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ร่วมกับ เทคนิคจิกซอร์วที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และเจตคติต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ร่วมกับเทคนิคจิกซอร์ว ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และเจตคติ ต่อการเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

3. ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ด้วยการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการคิดแบบโยนิโสมนสิการ หลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจ เนื่องมาจาก การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการคิดแบบโยนิโสมนสิการ มีกระบวนการและขั้นตอนในการสอนที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดอย่างมี วิจารณญาณ เรียงเนื้อหาจากง่ายไปสู่ยาก ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเป็นลำดับ เต็มศักยภาพ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ช่วยให้ นักเรียนมีความกระตือรือร้น และมีลักษณะการคิดเป็นรูปธรรม เช่น การคิดกว้าง การคิด ลึกซึ้ง การคิดละเอียด มีอิสระทางความคิด มีการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน เพื่อส่งเสริม ผู้เรียนให้กล้าแสดงออก มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงความคิดเห็นร่วมกัน อธิบายเหตุผล และอภิปรายในชั้นเรียน ให้โอกาสนักเรียนในการตัดสินใจ และสร้างทัศนคติหรือเจตคติที่ดี ต่อการคิด ซึ่งสอดคล้องกับ สุรางค์ โค้วตระกูล (2552, หน้า 325) ที่กล่าวว่า การสอน การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ครูจะต้องสร้างทัศนคติที่ดีต่อการคิดในตัวของนักเรียน และที่ สำคัญที่สุดครูจะต้องเป็นต้นแบบและมีทัศนคติที่ดีต่อการคิดนั่นเอง ทำให้นักเรียนมี ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ สมนึก อ่อนแสง (2555, หน้า 109) ศึกษาเรื่อง ผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการทาง ประวัติศาสตร์ร่วมกับเทคนิคจิกซอร์วที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการ

คิดอย่างมีวิจารณญาณ และเจตคติต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทย ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ร่วมกับ
เทคนิคจิกซอว์ มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ด้วยการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการคิดแบบโยนิโสมนสิการ หลังเรียนสูงกว่า
ก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจ
เนื่องมาจาก ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคลจากการสังเกต
การสอบถาม การเยี่ยมบ้าน และการศึกษาข้อมูลจากระเบียนสะสมของนักเรียน ทำให้
ผู้วิจัยทราบถึงความเป็นอยู่ สภาพภาพทางครอบครัว ความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว
ความสามารถในการเรียนรู้ ความถนัดของนักเรียนแต่ละคน ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาใช้ในการ
วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความแตกต่างของนักเรียน
แต่ละคน และก่อนดำเนินการสอนผู้วิจัยได้จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ในการจัดกิจกรรม
การเรียนการสอนให้มีความพร้อมทุกกิจกรรม และชี้แจงวิธีการปฏิบัติกิจกรรมก่อน
ดำเนินการสอนโดยละเอียด ตลอดจน คอยให้คำปรึกษาแนะนำ และดูแลนักเรียนอย่าง
ใกล้ชิด ทำให้นักเรียนรู้สึกอบอุ่น มีความมั่นใจในการทำงานให้สำเร็จ มีความสุขและสนุก
กับการเรียน นอกจากนี้นักเรียนยังได้ให้ความร่วมมือช่วยเหลือกันในการทำงาน จึงส่งผล
ให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าว ของทิตานา แชมมณี
(2545, หน้า 386) ได้อธิบายความหมายไว้ว่า ผังกราฟิกเป็นแผนผังทางความคิด ประกอบ
ไปด้วยความคิดหรือข้อมูลสำคัญๆ ที่เชื่อมโยงกันอยู่ในรูปแบบต่างๆ ซึ่งทำให้เห็น
โครงสร้างของความรู้หรือเนื้อหาสาระนั้นๆ เป็นเทคนิคที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการ
เรียนรู้เนื้อหาสาระต่างๆ จำนวนมาก เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาสาระนั้นได้ง่ายขึ้น
เร็วขึ้นและจดจำได้นาน และการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เข้ามาบูรณาการใน
จัดการเรียนการสอนตรงตามเนื้อหาสาระและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน เน้น
กระบวนการคิดวิเคราะห์ เน้นการปฏิบัติจริง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตนให้เหมาะสมใน
ชีวิตประจำวัน เน้นการฝึกทักษะ กระบวนการคิดวิเคราะห์ การจัดการ การเผชิญ
สถานการณ์การแก้ปัญหา ที่เริ่มจากชีวิตประจำวันและเชื่อมโยงสู่ครอบครัว ชุมชน สังคม
ประเทศชาติและสังคมโลก เน้นการทดลอง การปฏิบัติจริงทั้งในสถานศึกษาและแหล่ง
เรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา ทั้งในรูปแบบของการจัดทำโครงการ โครงการ และอื่นๆ ทั้ง

การศึกษารายบุคคลและเป็นกลุ่ม ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ ความรู้ (Knowledge) ทักษะกระบวนการ (Process) และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attribute) จากข้อมูลที่กล่าวมา แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการคิดแบบโยนิโสมนสิการ สามารถส่งเสริมให้นักเรียนได้มีพัฒนาการด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้

5. ด้านความพึงพอใจ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกัน หลังได้รับการเรียนรู้ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการคิดแบบโยนิโสมนสิการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลแยกตามตัวแปรตามและจำแนกตามระดับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนเป็นรายคู่ พบว่า นักเรียนที่มีระดับความฉลาดทางอารมณ์ต่างกันมีความพึงพอใจ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 คู่ ได้แก่ นักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูง ความพึงพอใจ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ปานกลางและต่ำ และนักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ปานกลาง มีความพึงพอใจ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ต่ำ จากผลการวิจัยอาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการคิดแบบโยนิโสมนสิการ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักเรียนมีความพร้อมด้านปัจจัยภายในตนเอง ด้านความสามารถในการรู้จักตนเอง มีแรงจูงใจสามารถตัดสินใจและแก้ปัญหาและแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยความสามารถในการตัดสินใจและแก้ปัญหาที่รู้และเข้าใจปัญหามีขั้นตอนในการแก้ปัญหาได้เหมาะสม (กรมสุขภาพจิต, 2544, หน้า 2-3) จึงสามารถอธิบายได้ด้วยการที่นักเรียนมีความพึงพอใจ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับคำกล่าวของเมเยอร์และคอบบ์ (Mayer; & Cobb, 2000, pp. 163-183) ได้เสนอความคิดเห็นว่า นโยบายการศึกษาควรจะทำให้ความสำคัญกับความฉลาดทางอารมณ์ อีกทั้งผลการวิจัยที่ได้ศึกษา มีหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่า ความฉลาดทางอารมณ์มีส่วนสนับสนุนการเรียนรู้ด้านสังคม ด้านอารมณ์และความสำเร็จของผู้เรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของวาสนา ตันมูล (2557, หน้า 194) ศึกษาเรื่อง คู่มือการจัดการเรียนรู้แบบผังกราฟิกบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีผลต่อการคิดวิเคราะห์

ความรับผิดชอบและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ต่างกัน คือ สูง ปานกลางและต่ำ การคิดวิเคราะห์ ความรับผิดชอบและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนด้วยการใช้คู่มือการจัดการเรียนรู้แบบผังกราฟิกบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน โดยนักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูง มีการคิดวิเคราะห์สูงกว่านักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ปานกลางและสูงกว่านักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนนักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ปานกลางและต่ำ มีการคิดวิเคราะห์ไม่แตกต่างกัน และนักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูง มีความรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ปานกลางและสูงกว่านักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนนักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ปานกลางและต่ำ มีความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน และนักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ปานกลางและสูงกว่านักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนนักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ปานกลางและต่ำ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ก่อนที่ครูผู้สอนประวัติศาสตร์จะนำกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิก ร่วมกับการคิดแบบโยนิโสมนสิการ ไปใช้ ครูต้องศึกษาขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ บทบาทของครู บทบาทของนักเรียน คำถามและคำแนะนำให้ชัดเจน และครูต้องชี้แจงให้นักเรียนได้เข้าใจก่อนที่จะได้รับการเรียนรู้เพราะถ้านักเรียนไม่เข้าใจ อาจส่งผลให้การเรียนรู้ไม่ประสบผลสำเร็จ

1.2 การนำกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิก ร่วมกับการคิดแบบโยนิโสมนสิการ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นไปใช้ในชั้นเรียน ครูผู้สอนควรเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับระดับและความรู้ของนักเรียน และควรจัดกิจกรรมปูพื้นฐานให้กับนักเรียนก่อน ในกรณี ที่เห็นว่าความรู้พื้นฐานทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนยังไม่เพียงพอสำหรับการทำกิจกรรม

1.3 ผลการวิจัยนี้ พบว่านักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงนั้นมีเมื่อได้รับการสอนตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิก ร่วมกับการคิดแบบโยนิโสมนสิการ มีการพัฒนาในด้านความพึงพอใจ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้สูงขึ้น และแตกต่างกับนักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ปานกลาง และต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น การสร้างความฉลาดทางอารมณ์มีความสำคัญต่อความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง ครูจึงควรหากิจกรรมหรือวิธีการ ที่เสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ให้สอดแทรกในกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเป็นการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์

1.4 ครูผู้สอนสามารถพิจารณาปัญหา หรือสถานการณ์ปัญหาที่เหมาะสมกับสภาพของนักเรียน สภาพของท้องถิ่น และสภาพแวดล้อมของนักเรียนมาใช้ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 จากการวิจัยนี้ แม้จะพบว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างจะมีการทำพฤติกรรมที่แสดงถึงความพึงพอใจ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น แต่ยังไม่อาจสรุปได้ว่าการทำพฤติกรรมดังกล่าวจะเป็นไปอย่างต่อเนื่องหรือไม่ จึงอาจทำการวิจัยในระยะติดตามผลต่อไปได้

2.2 ควรมีการวิจัยโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการคิดแบบโยนิโสมนสิการ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาอื่นๆ และตัวแปรด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านทักษะการคิดแบบอื่น เช่น การคิดสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์ การคิดเชิงระบบ เป็นต้น และมีการพัฒนาตัวแปรจัดประเภทอื่นๆ เช่น พฤติกรรมความร่วมมือ ความสามารถทางการเรียน ความสามารถเผชิญปัญหาและเผชิญภาวะวิกฤติ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ที่ส่งผลต่อการคิดขั้นสูง เป็นต้น

2.3 ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการคิดแบบโยนิโสมนสิการ สำหรับนักเรียนในระดับชั้นอื่นๆ เนื่องจากเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาขึ้นได้ตามความเหมาะสมของนักเรียนแต่ละระดับชั้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี